

Ajuntament
de Barcelona

Barris a velocitat humana

Programa d'impuls de 5 Superilles Pilot a Barcelona

Consell Municipal
28 de febrer 2014

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. La visió d'Hàbitat Urbà sobre el model de Superilles	5
3. Implicació ciutadana: participació en els barris i projecte emblemàtic de la xarxa de signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat	7
4. Àmbits d'actuació. Metodologia per a la selecció dels àmbits pilot	10
5. Criteris comparatius de la selecció dels àmbits de superilles	12
6. Indicadors	13
7. Aplicació del sistema d'indicadors al Districte de les Corts. Selecció de l'àmbit de superilla a desenvolupar	14
8. Descripció dels àmbits pilot	17
✓ Superilles Pilot - Les Corts	
✓ Superilla Pilot - Sant Martí	
✓ Superilla Pilot - Plaça de les Glòries	
✓ Superilles Pilot - Eixample	
✓ Superilla Pilot – Hostafrancs	
9. Conclusions	23

1. INTRODUCCIÓ

Un dels reptes que afronten les ciutats al segle XXI és resoldre les contradiccions que apareixen entre les aspiracions dels ciutadans (disposar de més comoditat, qualitat de vida i progrés econòmic) i la necessitat de reduir la petjada ecològica a escala urbana. El desafiament és mantenir o augmentar el nivell de benestar i reduir les desigualtats socials, alhora que es redueix l'impacte humà al territori. Les ciutats, per la quantitat de persones que concentren, i la seva morfologia en particular, per les repercussions que té sobre la manera com s'organitza la vida urbana, són determinants per a la sostenibilitat del planeta. La forma urbana de Barcelona està molt marcada pel Pla Cerdà, que des del 1859 articula una malla isòtropa de carrers que serveixen il·les d'usos mixtes que concentren densitats residencials de les més altes d'Europa. Tot plegat deriva en un model de ciutat compacta que, tot i tenint avantatges socials i ambientals indiscutibles, posa molta pressió sobre l'ús de l'espai lliure a la ciutat.

La morfologia de Barcelona, el desplegament en taca d'oli a través d'una xarxa de carrers ortogonals, no ha canviat gaire des dels dibuixos inicials del Pla Cerdà. El que ha canviat significativament és la manera com la gent utilitza la malla i com les rutines diàries dels ciutadans influeixen en el metabolisme de la ciutat. Com a la majoria de ciutats, la realitat supera el projecte i la densitat projectada esdevé ridícula al costat de la densitat viscuda: la ciutat s'ha densificat considerablement i sovint ha estat en detriment dels espais verds.

La visió de l'Ajuntament de Barcelona és posar en marxa un programa pilot de Superilles per a fer que la ciutat funcioni de manera més mixta i compacta, eficient i diversa, tal i com es recull al Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022.

El camí cap a una ciutat més sostenible passa, necessàriament, per trobar solucions innovadores als problemes quotidians, ja sigui des del punt de vista social o dels recursos materials. **En aquest sentit, el Programa de Superilles ha de tenir una dimensió transversal als cinc pilars de l'Hàbitat Urbà (l'Urbanisme, el Medi Ambient, l'Habitatge, les Infraestructures i la Tecnologia de la Informació i Comunicació), arribant a definir una bateria d'actuacions que van des de la rehabilitació dels edificis fins a la gestió intel·ligent de la ciutat, passant per la regeneració activa dels teixits urbans. Habitat Urbà treballa perquè Barcelona**

esdevingui una ciutat autosuficient, de barris productius, de velocitat humana, en el si d'una metròpolis interconnectada i d'emissions zero, i el programa de Superilles pilot té la voluntat de definir una metodologia concertada entre el món municipal i els ciutadans per arribar a aquest escenari.

En paral·lel a les grans transformacions urbanístiques i als projectes urbans de regeneració urbana, aquest programa ha de permetre millorar l'existent per tal de reduir el consum energètic global de la ciutat sense renunciar a viure-hi cada cop més còmodament i millor. És en aquest context que sorgeix la necessitat d'implementar unes àrees pilot, de mida superior a la unitat funcional ideada per Cerdà, on s'intensifiqui l'ús de l'espai públic, es millori la dotació del verd i es racionalitzi l'espai dedicat al trànsit.

La flexibilitat del Pla Cerdà ha permès que, malgrat que Barcelona sigui una ciutat molt densa, l'increment del trànsit no hagi tingut conseqüències dramàtiques sobre l'espai públic. Però el fet que la retícula sigui un sistema obert permet plantejar-se si hi hauria maneres de fer-lo servir de manera més eficient i més còmoda.

L'històric debat sobre la conveniència de fer funcionar la ciutat de Barcelona a través d'un es superilles que especialitzin algunes vies per al trànsit rodat (alliberant-ne d'altres per a l'ús preferent de vianants o mobilitat alternativa); o bé fer que la ciutat funcioni de manera isòtropa amb la mateixa intensitat de trànsit a tots els carrers, s'ha decantat en els últims anys cap al model de les superilles, reforçat per la implementació del Pla de Mobilitat Urbana (PMU 2013-2018), i per la consolidació de la Nova Xarxa de Bus, que busca racionalitzar la xarxa de transport públic en superfície i fer que sigui més intuïtiu el seu ús per part dels usuaris.

El Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona estableix com a estratègia l'ordenació de l'espai públic basada en unitats territorials superiors a l'illa de cases. Aquesta ordenació té com a objectiu millorar l'eficiència de la mobilitat urbana, alhora que millorar la qualitat de l'espai públic en termes de convivència i relació dels ciutadans. El projecte d'impuls de 5 Superilles Pilot a Barcelona de l'Ajuntament de Barcelona parteix del Pla de Mobilitat i la seva organització en superilles per impulsar una transformació integral de l'espai públic que fomenti la inclusió, redueixi la petja ecològica d'aquestes unitats territorials i faci que esdevinguin llocs de referència a la ciutat per a promoure un ús intensiu de l'espai col·lectiu.

D'altra banda, cada conjunt d'illes de cases té una suma d'espais oberts que, si s'articulen a l'escala de la superilla, poden planificar-se com a infraestructura ecològica de la ciutat i poden contribuir a reforçar la connectivitat de l'espai verd, tal i com recull el Pla del Verd i la Biodiversitat. Si es maximitza l'espai verd dins de l'espai lliure de les superilles, s'estaran fomentant les funcions ambientals i socials que revertiran en la qualitat de vida de les persones.

El projecte d'impuls de 5 Superilles és un programa endegat des de la Direcció de Projectes, però una mica atípic respecte a la resta. És un programa (no un projecte) que parteix d'una diagnosi tècnica però que confia i depèn de la implicació de la ciutadania per arribar a definir un full de ruta que realment transcendeixi la modificació física de l'espai públic, en millori la seva apropiació i augmenti la coresponsabilitat de tots, agents públics i privats, en la transformació del barri.

2. LA VISIÓ D'HÀBITAT URBÀ SOBRE EL MODEL DE SUPERILLES

Per tal de disposar d'una visió experta sobre el model de Superilles, Hàbitat Urbà ha treballat en col·laboració amb l'Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona en l'elaboració d'un diagnòstic precís dels dèficits socials, energètics i en matèria del verd de les Superilles de Barcelona i en la selecció de les 5 àrees pilot en funció de les dades obtingudes.

Des de fa anys, l'Agència d'Ecologia Urbana treballa en la línia d'implementar un model a la ciutat que funcioni a base de *superilles*. L'AEU defineix la superilla *"com una unitat d'organització urbana, a partir de la qual es vertebren un seguit d'estratègies de transformació cap a un nou model urbà, on la reorganització de la mobilitat i de l'espai públic representen el primer pas."*

La visió d'Hàbitat Urbà sobre les superilles parteix del model teòric de l'AEU i proposa implementar-lo, per primera vegada, a la ciutat de Barcelona. El programa contemplarà la realització de diversos projectes que aniran des de les transformacions físiques a l'espai públic fins a la monitorització d'alguns habitatges, passant per relligar itineraris oberts (espais verds, carrers, solars buits) amb l'ajuda de la tecnologia aplicada a l'eficiència energètica.

Els objectius estratègics que caracteritzen la proposta d'implantació de superilles es resumeixen en els següents sis punts, amb les seves corresponents mesures d'aplicació:

Objectiu 1. Mobilitat més sostenible

- a) Integració de les noves xarxes d'autobusos i de bicicleta d'acord amb les pautes i directrius del Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona.
- b) Foment dels desplaçaments en bicicleta de forma segura i amb continuïtat.
- c) Reorganització de la distribució urbana de mercaderies per reduir l'ocupació d'espai públic i evitar la congestió de la xarxa bàsica.
- d) Disminució de les emissions GEI a l'atmosfera.
- e) Reducció del soroll.

Objectiu 2. Revitalització de l'espai públic

- a) Increment de l'espai pacificat amb prioritat per als vianants.
- b) Promoció de nous usos a l'espai públic que fomentin la connexió entre els principals elements atractors.
- c) Millora de les variables d'habitabilitat (ergonòmiques, d'atracció i de confort).

Objectiu 3. Foment de la biodiversitat i el verd urbà

- a) Millora de les condicions de l'arbrat viari i creació de microhàbitats per a l'atracció de l'avifauna.
- b) Augment de la xarxa verda a través de la promoció de nous espais verds comunitaris.

Objectiu 4. Augment de la complexitat urbana i la cohesió social

- a) Foment de l'ocupació amb activitats productives.
- b) Dotació adequada dels equipaments de proximitat bàsics.
- c) Foment de la implicació ciutadana.

Objectiu 5. Metabolisme urbà més autosuficient

- a) Reducció del consum d'energia a través de la millora de l'enllumenat públic i la rehabilitació energètica d'edificis.
- b) Producció d'energia solar in situ.
- c) Reducció de la demanda d'aigua potable i reutilització d'aigües grises i pluvials.

Objectiu 6. Integració dels processos de governança

- a) Previsió de la participació ciutadana en el procés de definició dels projectes urbans.
- b) Garantir els mecanismes que permetin una correcta informació als ciutadans respecte al projecte.

Per tal d'arribar a assolir aquests sis grans objectius, que són transversals i difícilment parametrizables, l'AEU ha elaborat una metodologia basada en la constitució d'una matriu complexa d'indicadors que mesuren l'estat actual del comportament de la ciutat des de diversos punts de vista i que permeten comparar el comportament de les superilles entre si, amb la mitjana de la ciutat, i al llarg del temps. Aquesta matriu, si es sistematitza, pot arribar a constituir un mètode de certificació de les unitats territorials i classificar-les segons el seu nivell de consecució dels objectius fixats.

El Programa d'impuls de les Superilles utilitza la diagnosi i el desplegament de les eines tècniques de l'Agència d'Ecologia Urbana per a obtenir dades objectives, mesurables i comparables, sobre el territori urbà. A partir d'aquestes dades, l'AEU i l'Ajuntament de Barcelona han seleccionat uns àmbits d'intervenció pilots a la ciutat, als districtes de les Corts, l'Eixample i Sant Martí.

El Programa contempla l'explicació i la posada a disposició d'aquests estudis tècnics a tots els interessats per tal d'engegar un procés d'implicació ciutadana que impulsi les actuacions que s'acordin al llarg del procés.

3. IMPLICACIÓ CIUTADANA: PARTICIPACIÓ EN ELS BARRIS I PROJECTE EMBLEMÀTIC DE LA XARXA DE SIGNANTS DEL COMPROMÍS CIUTADÀ PER LA SOSTENIBILITAT

Marc de treball

L'impuls d'una iniciativa com la implementació gradual de superilles a la ciutat de Barcelona tal com les planteja l'Ajuntament de Barcelona, entesa com un procés de redefinició de l'espai urbà com a mitjà per enfortir l'estructura de relació i cohesió social, requereix d'una intensa informació i implicació de la ciutadania.

Aquesta implicació es concep indestriable del desenvolupament del projecte i es desenvolupa a diversos nivells:

- **Nivell de barri – nivell de ciutat.** D'entrada, la implicació ciutadana ha de donar-se prioritàriament a nivell del barri on s'implantarà cada superilla, treballant des de l'inici amb les entitats locals i amb els veïns i veïnes. A la vegada, però, Barcelona compta amb el valuós capital que suposa la xarxa de signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, formada per més de 600 organitzacions (escoles, empreses, entitats, administracions, comerços, etc.). A nivell de ciutat, doncs, es proposa que el projecte de barris a velocitat humana sigui un dels projectes emblemàtics en què s'impliqui aquesta xarxa.
- **Participar en la definició de la proposta – implicar-se en les accions.** Per una banda, és imprescindible compartir des de l'inici la visió i la proposta i fer-la permeable a les aportacions d'entitats i ciutadania. Per l'altra, la progressiva transformació d'una zona en un barri inclusiu i sostenible a velocitat humana no és possible sense la implicació dels veïns i veïnes i entitats en actuacions concretes en el marc del desenvolupament del projecte.

Objectius específics

- Acordar amb les organitzacions i persones implicades el desenvolupament del projecte de les superilles, incloent les condicions espacials, temporals, les intervencions i les possibles activitats.
- Implicar les entitats (d'àmbit de ciutat i de barri), els equipaments i els comerços locals en la realització d'activitats dinamitzadores.
- Promoure la participació de la ciutadania en les activitats.

Procés participatiu proposat

A) Creació d'un grup impulsor del projecte

La funció del grup impulsor és actuar com a motor del projecte. Estarà format per persones intensament dedicades al projecte i/o que hi fan una aportació estratègica.

El grup estarà format per 4 tipus d'actors:

- Ajuntament
- Entitats del barri
- Entitats signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat
- Escoles del barri i entorn.

B) Confecció d'un mapa d'actors

Elaboració d'un recull d'agents implicats en el procés, incloent administració pública (dependències i projectes municipals i altres organismes públics), organitzacions del territori i de ciutat (associacions, escoles, empreses, comerços, entitats de recerca, xarxes, etc.).

C) Sessió informativa adreçada a entitats i veïns de l'àmbit d'influència de les superilles.

D) Conferència – tertúlia d'àmbit de ciutat

Per informar del projecte els signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat i la ciutadania de Barcelona en general, es proposa la convocatòria d'una conferència amb ponències d'experts.

E) Taller participatiu

Es proposa organitzar una jornada adreçada tant a les entitats i persones de l'àmbit de les superilles com de tota la ciutat, amb el propòsit de recollir aportacions sobre la concreció del projecte i començar a implicar els participants en el desenvolupament de les accions.

F) Mapeig col·laboratiu

Com a activitat inicial sobre el terreny, es proposa realitzar una jornada de mapeig col·laboratiu del mapa Barcelona+sostenible per identificar *racons* i *camins* d'interès de l'àmbit de les superançanes i el seu entorn.

El mapa Barcelona+sostenible és una eina de dinamització comunitària, un projecte compartit entre l'administració, empreses i entitats del tercer sector. Es tracta d'un mapa virtual interactiu i alhora una xarxa social per a *smartphones* que reuneix les iniciatives socio-ambientals rellevants de la ciutat. En concret, el mapa proporciona informació pràctica sobre llocs o *racons* (p.ex. botigues, equipaments, infraestructures, elements d'interès natural o cultural), itineraris o *camins* d'interès senyalitzats amb codis QR, i experiències ciutadanes (*relats*, *retrats*, *activitats*) a la ciutat. Les iniciatives incloses en el mapa se seleccionen a través de processos de participació ciutadana, mitjançant l'organització de jornades de mapeig als diferents barris i districtes de Barcelona. A títol individual també es poden introduir *racons*, *retrats* i *relats*.

G) Desplegament de les activitats

H) Seguiment i avaluació de la participació al llarg de tot el procés.

4. ÀMBITS D'ACTUACIÓ. METODOLOGIA PER A LA SELECCIÓ DELS ÀMBITS PILOT

L'objectiu principal de la diagnosi elaborada per l'AEU és l'avaluació comparativa del grau de sostenibilitat de l'estat actual dels àmbits pilot i la projecció estimativa de la repercussió que pot tenir la bateria d'actuacions lligades al programa d'implantació del model de superilla. Tot plegat s'articula a través d'un sistema d'indicadors de sostenibilitat desenvolupats a l'Agència d'Ecologia Urbana.

Segons l'AEU, aquests indicadors es conceben com un instrument-guia d'ajuda als agents de la planificació per a millorar, mesurar i acreditar la sostenibilitat, tant per a actuacions urbanístiques de transformació del medi urbà consolidat com per a nous desenvolupaments urbanístics. Els indicadors traslladen a objectius concrets i mesurables els criteris de l'Urbanisme Ecològic, marc conceptual de referència. Aquests, en el seu conjunt, constitueixen l'acreditació que garanteix el compliment dels criteris de sostenibilitat adaptat a la nostra realitat.

El sistema complet de certificació urbana es compon d'un total de 42 indicadors, desglossats en set àmbits:

- (1) Ocupació del sòl
- (2) Espai públic i habitabilitat
- (3) Mobilitat i serveis
- (4) Complexitat urbana
- (5) Espais verds i biodiversitat
- (6) Metabolisme urbà
- (7) Cohesió social

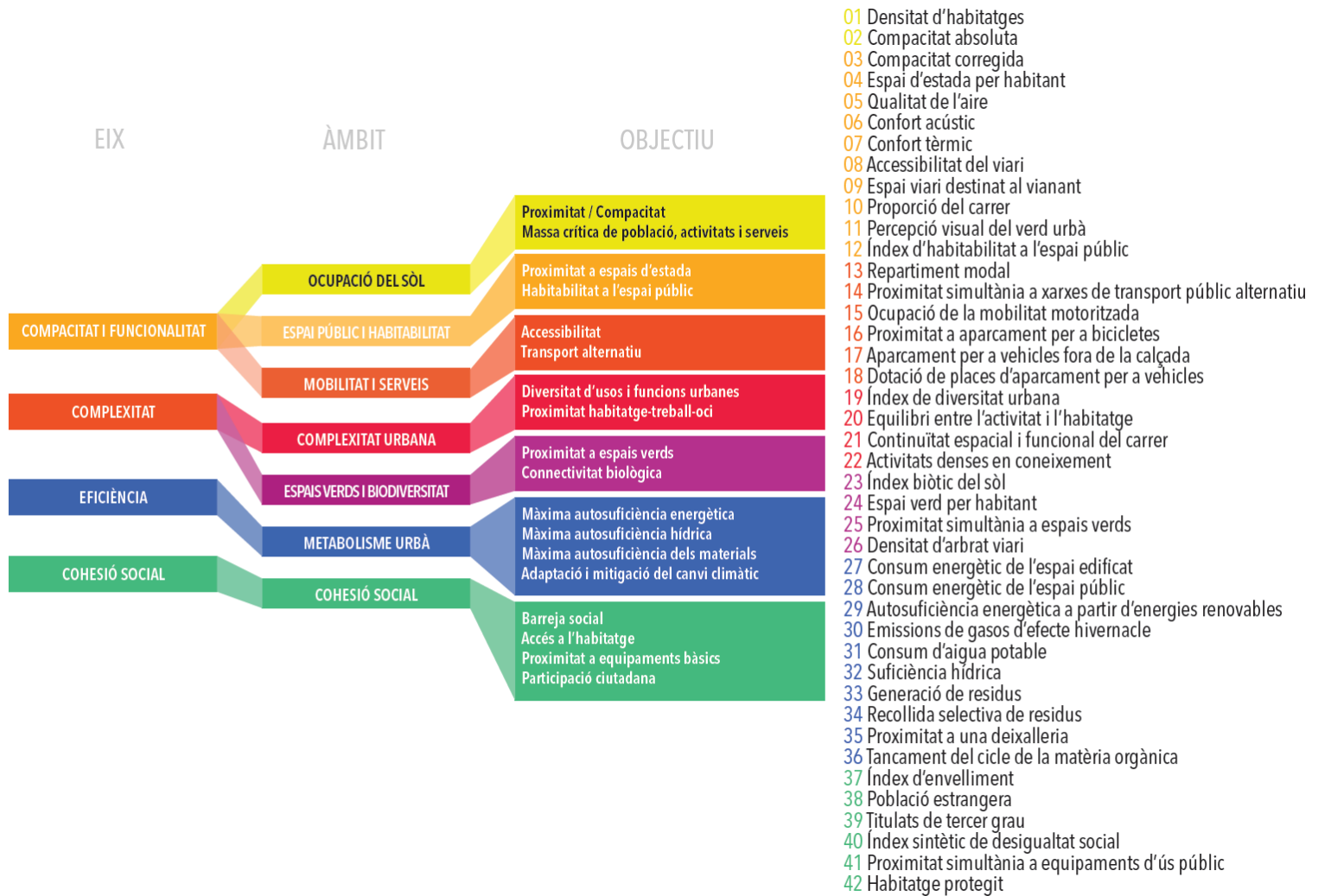
La valoració final és resultat del grau de compliment dels nivells adequats o satisfactoris de cadascun dels indicadors i en relació a la seva agrupació pels quatre vectors que descriuen l'ecosistema urbà: la compacitat, la complexitat, l'eficiència i la cohesió social.

En aquest moment, s'ha elaborat l'avaluació de l'àmbit pilot de les Corts i en els

propers mesos s'avaluaran els altres tres àmbits pilot.

El sistema d'indicadors de sostenibilitat desenvolupats a l'Agència d'Ecologia Urbana s'articula en 4 eixos que abasten 7 àmbits, 18 objectius i fins a 42 indicadors.

5. CRITERIS COMPARATIUS DE LA SELECCIÓ DELS ÀMBITS DE SUPERILLES

Estructura urbana

Es tracta de cinc àmbits amb una estructura urbana de teixit urbà d'illa tancada. La intensitat edificada a l'Eixample és la més elevada, seguit de les Corts i Poblenou. Respecte a la configuració de l'espai públic, en tots els àmbits es compta amb un espai verd i també alguna plaça. No obstant, els àmbits presenten predomini dels espais destinats al cotxe: 45% a Sant Martí, 47% a les Corts, 52% a l'Eixample i 63% a la plaça de les Glòries.

Infraestructura del verd urbà

La infraestructura del verd urbà contempla el conjunt d'espais verds i l'arbrat viari. Es pot veure que la dotació d'arbrat és més consolidada en els casos de les Corts i l'Eixample; en canvi, a la Plaça de les Glòries i al Poblenou caldrà reforçar-la en alguns eixos. Pel que respecta al verd a escala de ciutat, cobra més rellevància la connexió amb els corredors verds, principalment en el cas de Glòries. En la resta dels casos, caldrà reforçar l'arbrat viari en aquells eixos de vianants que interressi potenciar.

Equipaments

La dotació d'equipaments és molt bona en els àmbits de l'Eixample i del Poblenou, mentre que en el cas de les Corts sense arribar a ser crítica, és menor. En el cas de Glòries, la valoració de la dotació és diferent donades les característiques de l'emplaçament. No obstant, un cop s'hagi desenvolupat el projecte de regeneració global de Glòries, aquesta situació es veurà compensada.

Activitat econòmica

El cas amb més superfície productiva és el de l'Eixample. El segueixen la Superilla de Poblenou, les Corts i per últim, la plaça de les Glòries. Segons les dades recollides, el tipus d'activitat que més destaca en cadascun dels àmbits varia. Els àmbits amb un perfil d'activitats més divers són a les Corts i a l'Eixample, mentre que a Glòries i al Poblenou baixa la diversitat. Per altra banda, cal destacar que la restauració té una important presència a la Superilla de Sant Martí.

Usos a l'espai públic

Pel que respecta a la utilització de l'espai públic, s'han identificat els usos recreatius,

lucratiu i esportiu dins de cadascun dels àmbits. En els cinc àmbits hi ha una presència constant d'usos lucratiu que presenta una major intensitat a l'Eixample. En el cas dels usos recreatius, tots cinc compten amb algun espai de joc infantil. No obstant això, cal reforçar la seva dotació, així com també les dotacions d'àrees destinades a usos esportius, principalment en la Superilla de la Plaça de les Glòries.

6. INDICADORS

Densitat de població i d'habitatges

Tots els àmbits, excepte el cas de la plaça de les Glòries, encara en transició, compten amb una adequada massa crítica que permet la viabilitat de les propostes de revitalització i dinamització de l'espai públic.

Índex de diversitat urbana

Pel que respecta al grau de complexitat urbana, els cinc casos compten amb zones de més de 5 bits, que en alguns casos caldrà reforçar per tal de consolidar eixos d'atracció. En el cas de les Corts s'estructura a través del carrer de Felipe de Paz i Maria Barrientos, en el cas de l'Eixample al llarg dels carrers de Provença i de Comte d'Urgell, a Sant Martí s'estructura a través de la Rambla del Poblenou, i a la Plaça de les Glòries a través del carrer de Consell de Cent.

Compacitat corregida

El grau d'equilibri entre el volum edificat i la superfície d'espais d'estada és molt variada en els cinc casos. Els àmbits amb valors més desequilibrats són a les Corts i a l'Eixample, mentre que a Poblenou és molt més equilibrat. Això és degut a que pràcticament tot l'àmbit té carrers de prioritat peatonal. Glòries presenta actualment una manca total d'espai d'estada.

La transformació de l'espai públic amb els criteris d'una Superilla permetrà alleugerir el grau de desequilibri en tots els casos, assolint valors de compacitat corregida més adequats.

Espai d'estada per habitant

Actualment, la dotació d'espai d'estada per habitant és més escassa en els casos de les Corts i l'Eixample per l'elevada densitat de població. El cas de Glòries és el de major dotació donada la baixa densitat de població respecte al total d'espai d'estada.

La implementació de Superilles suposa un increment notable en el cas de l'Eixample i Glòries, mentre que a les Corts i Poblenou, tot i que els ratis també incrementen, no varia substancialment respecte a la situació de partida.

7. APLICACIÓ DEL SISTEMA D'INDICADORS AL DISTRICTE DE LES CORTS. **SELECCIÓ DE L'ÀMBIT DE SUPERILLA A DESENVOLUPAR**

L'Estudi per a la implantació de les Superilles al Districte de les Corts contempla com a àmbit d'actuació 27 Superilles, que en total sumen una extensió de 389ha, 65,5% del total del Districte. El nombre d'habitants empadronats dins d'aquest àmbit sumen 74.511 persones (2011), que equivalen al 89,7% de la població total del Districte. L'àmbit comprèn els tres barris del Districte de les Corts: LES CORTS, MATERNITAT I SANT RAMÓN i parcialment una part del barri de PEDRALBES .

La delimitació de les Superilles es basa en el traçat de la nova xarxa de transport públic en superfície fruit del Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona. L'àmbit es classifica en dos grups de superilles. El primer és d'ús principalment residencial i es localitza al sud, als barris Maternitat i Sant Ramon i les Corts, la part més densa del Districte. El segon grup, ubicat a la part nord de l'àmbit, pertany al barri de Pedralbes i té un ús principal d'equipaments. Aquí es localitzen les instal·lacions universitàries i d'altres equipaments de ciutat.

A través de l'aplicació del sistema d'indicadors a les 27 Superilles, l'AEU conclou que la consecució dels objectius desitjables amb l'escenari futur de les superilles és més factible a l'àmbit de superilles de caràcter residencial.

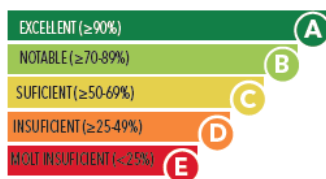
En les sessions dutes a terme entre l'AEU, el Districte de les Corts i HU, s'estima que l'àmbit òptim per a dur a terme una prova pilot a les Corts ocupa dues superilles al voltant dels carrers Travessera de les Corts, Avinguda de Madrid, Gran Via de Carles III i Riera Blanca.

Resultats d'avaluació

Ambit Supermançanes Pilot Districte de Les Corts

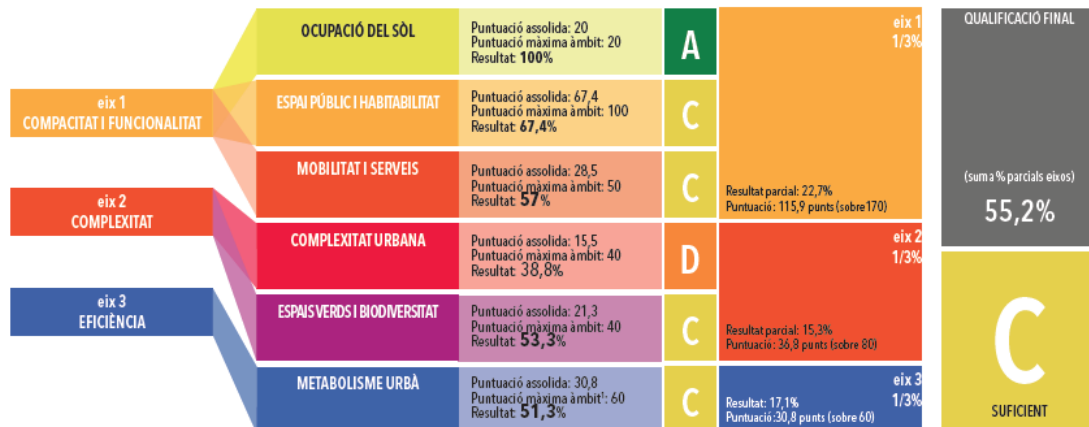
INDICADOR	OBJETO MÍNIMO	OBJETO DESEABLE
Annex A1. Ocupació del sòl		
01 Densitat d'habitatges	a100 habitatges/ha	a100 habitatges/ha
02 Compartimentació	a10 zones a100 apartaments	a10 zones a100 apartaments
Annex A2. Espai públic i habitatges		
03 Compartimentació	a10 zones a100 apartaments	a10 zones a100 apartaments
04 Tipus d'edifici per habitatge	a100 habitatges	a100 habitatges
05 Qualitat de l'aire	a100 µg/m ³ a100 places	a100 µg/m ³ a100 places
06 Costos d'edifici	a100 €/m ² de sòl a100 places	a100 €/m ² de sòl a100 places
07 Costos d'edifici	a100 €/m ² de sòl a100 places	a100 €/m ² de sòl a100 places
08 Accessibilitat del sòl	a100 places a100 places	a100 places a100 places
09 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
10 Propietat del sòl	a100 places a100 places	a100 places a100 places
11 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
12 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
Annex A3. Mitjans de transport		
13 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
14 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
15 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
16 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
17 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
18 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
19 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
20 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
21 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
Annex A4. Complicitat urbana		
22 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
23 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
24 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
25 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
Annex A5. Legats urbans i socials		
26 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
27 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
28 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
29 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
30 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
31 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
32 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
33 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
34 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
35 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
Annex A6. Mitjans de transport		
36 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
37 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
38 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
39 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
40 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
41 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
42 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
43 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
44 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places
45 Tipus d'edifici	a100 places a100 places	a100 places a100 places

[illegible]

Avaluació de la situació actual

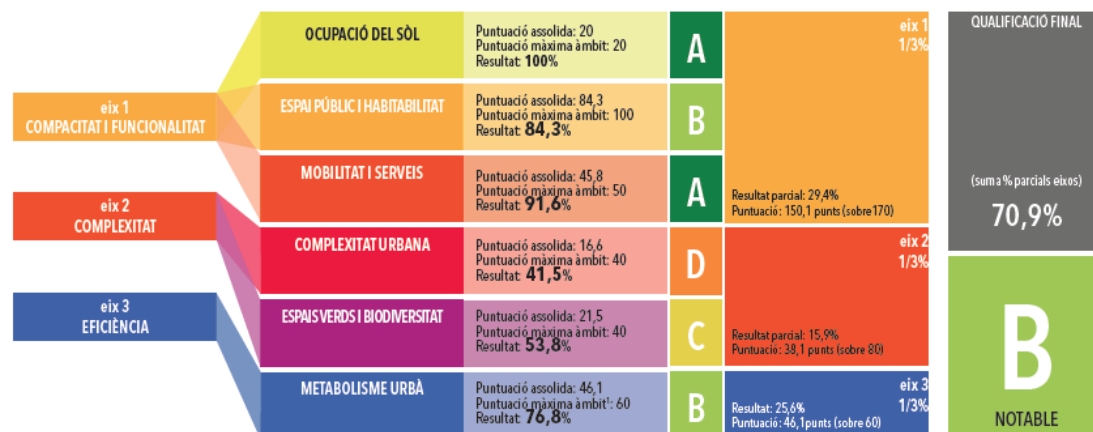
Àmbit Supermançanes Pilot Districte de Les Corts

¹Sobre el total dels indicadors amb informació

Avaluació de l'escenari horitzò amb supermançanes

Àmbit Supermançanes Pilot Districte de Les Corts

¹Sobre el total dels indicadors amb informació

8. DESCRIPCIÓ DELS ÀMBITS PILOT

El grau de desenvolupament dels treballs a les cinc superilles evolucionarà a ritmes propis.

✓ Superilles Pilot - Les Corts (Barri de La Maternitat i Sant Ramon)

A les Corts, l'àmbit està clarament definit, la diagnosi de l'Agència d'Ecologia Urbana completada, s'hi ha aplicat el sistema d'indicadors per a obtenir la "foto fixa" del comportament actual dels espais, i s'hi ha arribat a dissenyar una primera proposta d'actuacions que s'executarien aquest mandat:

- Cruïlla intel·ligent Ronda Brasil – Travessera de les Corts.
- Microurbanització del carrer Benavent.
- Microurbanització del pàrquing adjacent al carrer Benavent

Es contemplen altres actuacions relacionades amb la captació d'energia solar a través de les mitgeres o la monitorització d'un conjunt d'habitatges per a millorar els consums energètics, els projectes dels quals es redactarien aviat, però l'execució dels quals és més a llarg termini.

La superilla de les Corts és la que té una densitat residencial més elevada, de 524 habitatges/ha, amb una població d'11.000 habitants aproximadament. L'àmbit representa dues superilles al voltant dels carrers Travessera de les Corts, avinguda de Madrid, Gran Via de Carles III i Riera Blanca. Els principals espais de relació són la Jardins de Bacardí i els Jardins de Josep Goday i Casals.

Cronograma proposat per a la implantació de la Superilla del districte de les Corts

	Febrer				Març					Abril				Maig				Juny				
Setmana (data dilluns)	3	10	17	24	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30
A) Creació grup impulsor																						
B) Confecció mapa d'actors																						
C) Sessió informativa veïns																						
D) Conferència – tertúlia																						
E) Taller participatiu																						
F) Mapeig col·laboratiu																						
G) Desplegament activitats																						

Primers mesos de desenvolupament del projecte:

✓ **Superilla Pilot - Sant Martí** (Barri del Poblenou)

A Sant Martí, la trama Cerdà i la jerarquia viària definida pel carrers que travessen la Gran Via cada 3 *mançanes*, s'ha designat l'illa on Pere IV i la Rambla del Poblenou es creuen per a implementar el programa pilot. En aquests moments, s'ha plantejat obertament el programa al Grup Impulsor de Pere IV i s'està treballant en la línia d'organitzar ocupacions temporals dels carrers que tinguin a veure amb la creació artística. El projecte de reforma del carrer Pere IV es concretarà en obres a partir del mes d'octubre del 2014. Aquesta regeneració de Pere IV, que va més enllà de l'estricta reforma física del carrer, suposarà modificar substancialment la mobilitat en aquest àmbit, incrementarà significativament l'espai per a vianants i bicicletes, i contribuirà a revitalitzar tot l'àmbit. La superilla de Sant Martí té pocs habitants i poques activitats (comparant-ho amb les altres superilles), amb una densitat residencial similar a la de la resta de Barcelona, de 348 habitatges/ha.

L'àmbit de superilla pilot al Districte de Sant Martí es situa al Barri del Poblenou i es delimita pels carrers Bilbao, Pallars, Llacuna, Tànger i l'avinguda de la Diagonal. Té una superfície de 16 ha, de les quals 8,7 ha són d'espai públic.

La delimitació de les superilles és fruit de la definició de la xarxa ortogonal d'autobusos plasmada al Pla de Mobilitat Urbana Sostenible a Barcelona. Aquest àmbit pilot es caracteritza per la seva proximitat a la plaça de les Glòries i a tot l'àmbit del 22@. Concretament, la superilla compta amb dos dels eixos cívics de la zona: Rambla del Poblenou i el carrer Maria Aguilò.

Els principals espais de relació en aquest àmbit són els Jardins de Xavier Berenguer i la plaça de Can Felipa, mentre que els eixos de connexió d'activitat en el context el configuren els carrers de Pere IV i la Rambla de Poblenou.

✓ **Superilla Pilot - Plaça de les Glòries**

(barris el Clot i el Parc de la Llacuna, Districte Sant Martí; barris el Fort Pienc i la Sagrada Família, Districte de l'Eixample)

La selecció de l'àmbit de Glòries com a pilot pel programa de Superilles és tota una declaració d'intencions. Que el projecte que té més impacte a la ciutat esdevingui un model de superilles, té sentit pel canvi radical en el model de mobilitat, on l'obertura de carrers ha permès fer entrar en càrrega tota la malla de l'Eixample, i desviar el trànsit pels carrers primaris. La colonització dels espais públics i la gestió del mentrestant, durant els anys que durin les obres, seran clau per a l'apropiació dels espais per part dels ciutadans. El sistema d'indicadors servirà per anar avaluant la transformació de la plaça i tot el procés de Glòries hauria d'enriquir la implicació ciutadana en la concreció del programa en aquesta superilla. Aquí, el programa d'actuacions s'anirà concretant a mesura que es seleccioni un projecte concret per al disseny de la plaça.

L'àmbit pilot es configura de dues superilles, les quals s'envolten pels carrers Aragó, Castillejos, Badajoz i Tànger, que en el seu conjunt tenen una superfície total de 33,7 ha.

Els principals espais de relació dins l'àmbit de les superilles pilot són la plaça al voltant del DHUB i les zones d'esbarjo adjacents a l'avinguda Diagonal en la secció nordoest. Respecte els espais de relació en el context, es destaquen: la proximitat al Parc del Clot, els espais verds del Teatre Nacional de Catalunya i als patis interiors d'illa del barri de la Sagrada Família.

✓ **Superilles Pilot - Eixample**

(Barris l'Antiga Esquerra de l'Eixample i la Nova Esquerra de l'Eixample)

La superilla proposada a l'Eixample és la més poblada (té vora 26.000 habitants), la que és més dinàmica des del punt de vista econòmic (985 activitats), i té una densitat residencial elevada (453 hab/ha). Es proposa l'àmbit que envolta el Recinte de l'Escola Industrial, l'Hospital Clínic i el Mercat del Ninot perquè és un dels pols de generació d'activitat més singulars de Barcelona i un emplaçament molt dens i dinàmic.

L'indicador de Compacitat Corregida permet visualitzar l'equilibri entre la densitat edificada i la superfície d'espais d'estada. Es considera que un teixit urbà està en equilibri quan aquest indicador es situa entre els valors de $>10m$ i $< 20m$. Actualment, el Districte de l'Eixample presenta un grau de compacitat corregida elevat, la qual cosa indica que el volum edificat supera la superfície d'espais d'estada.

Actualment la configuració dels espais d'estada a l'Eixample es veu limitada a voreres de 5m d'amplada, alguns espais verds i patis interiors d'illa recuperats. L'alliberament dels carrers interiors de superilla permeten que les cruïlles es puguin convertir en places. Un dels aspectes clau per una prova pilot de superilla a l'Eixample és l'alliberament de les cruïlles interiors, de manera que exemplifiqui el model que es vol fomentar. Les característiques del teixit urbà de l'Eixample permeten obtenir més del 60% de l'espai públic amb prioritat de vianants.

Dins del Districte de l'Eixample ja hi ha iniciatives en marxa per a dinamitzar l'espai i recuperar l'estructura urbana en forma de Superilles. El col·lectiu Recreant Cruïlles, per exemple, està treballant en aquesta línia per a l'àmbit de Germanetes i per pacificar el carrer Consell de Cent fins al Parc de l'Escorxador. També hi ha voluntat de treballar per a l'activació de l'espai públic amb usos cívics temporals i efímers a Sagrada Família i a Fort Pienc. Tots aquests processos nodriran el procés de consolidació de la Superilla de l'Eixample als voltants de l'Escola Industrial.

L'àmbit de les superilles pilot a l'Escola Industrial presenta com a oportunitat els següents aspectes:

- Compta amb un conjunt d'equipaments, com és el cas de la Universitat i del Mercat del Ninot, on es poden integrar mesures d'estalvi energètic i de bones pràctiques que exemplifica els objectius per assolir un barri més productiu i sostenible.

- Proximitat a eixos verds i de vianants de rellevància que permeten millorar la connectivitat amb el Districte de les Corts i també amb l'àmbit del solar Les Germanetes, espai que fomenta la iniciativa "Recreant Cruïlles" a través del carrer de Borrell.
- Representa un àmbit gairebé pacificat on la funcionalitat de la mobilitat no es veurà afectada.

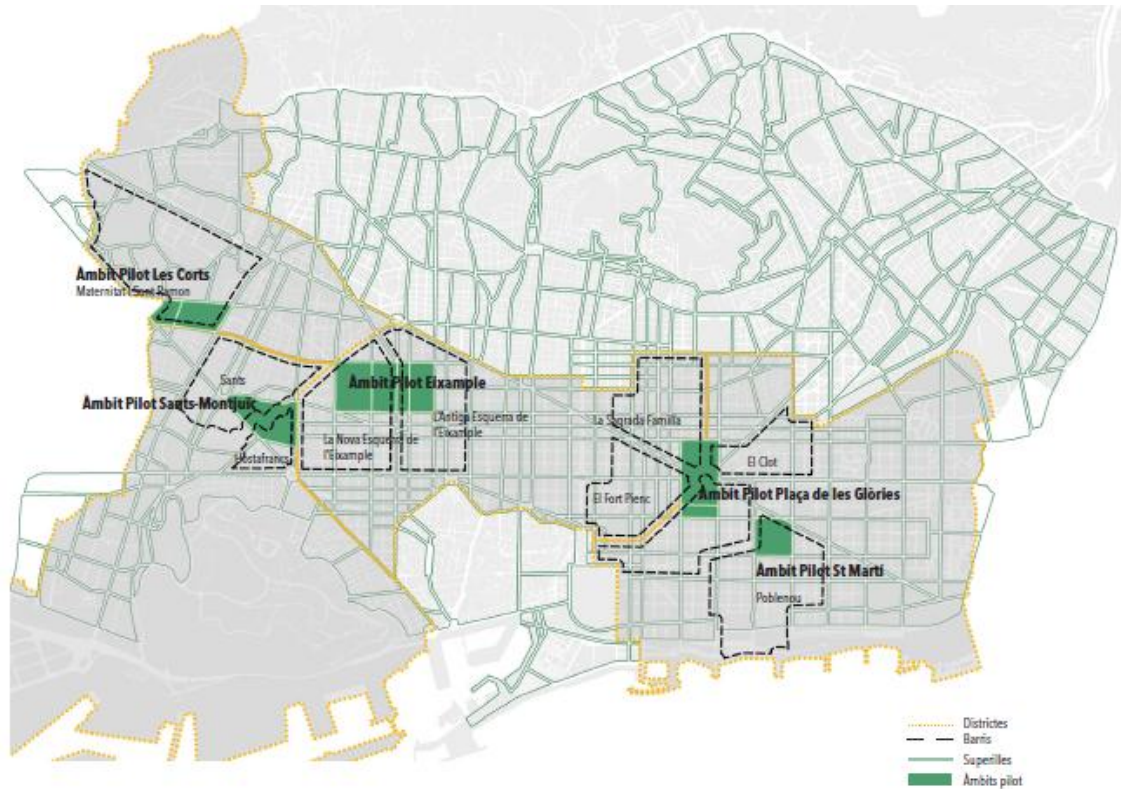
L'àmbit comprèn quatre superilles al voltant dels carrers París, Entença, Muntaner i Mallorca, on els carrers de Viladomat i Compte d'Urgell són xarxa bàsica. Dues de les superilles es situen al barri de L'Antiga Esquerra i els altres dos al barri de la Nova Esquerra. La superfície total de l'àmbit és de 57,2 ha dels quals 21,8 ha són d'espai públic. Els principals espais de relació dins de l'àmbit són els Jardins de Montserrat (1), els Espais interiors de l'Escola Industrial (2), la Plaça del Doctor Ferrer i Cajigal (3), i els patis interiors d'illa Jardins de Maria Mercé Marçal (4), Jardins d'Elena Maseras (5) i els Jardins d'Ermessenda de Carcassona (6). Fora de l'àmbit també es compta amb un seguit d'espai de relació com és l'avinguda Josep Tarradellas o bé l'avinguda de Roma.

✓ **Superilla Pilot – Hostafrancs** (Barris de Sants i Hostafrancs)

A petició del districte de Sants-Montjuïc i l'Associació de Comerciants de Creu Coberta, s'afegeix una cinquena superilla, delimitada pel C/Tarragona, el C/ de Creu Coberta, el C/ de Sant Antoni i l'Estació de Sants, que ja té alguns carrers pacificats i una activitat comercial en planta baixa que vol regenerar-se i reforçar-se a través d'intervencions puntuals en l'espai públic. Es tracta d'un àmbit amb edificació residencial de densitat mitja i un parc d'habitatges relativament antic, amb edificis en parcel·la de gra petit i alçades relativament poc significatives.

La superilla té molta densitat associativa i una activitat econòmica molt dinàmica basada en petits o mitjans comerços i de caire local.

Els reptes d'aquesta superilla inclouen la millora de la connexió amb l'Estació de Sants, per tal que la zona comercial de la Creu Coberta participi de la condició de centralitat de l'estació i la gestió dels espais públics en connexió amb els equipaments i el Parc de l'Espanya Industrial. La rehabilitació energètica del parc d'habitatges existent, la posada al dia de les mitgeres i la recuperació dels terrats.

	Àmbit Pilot Les Corts	Àmbit Pilot Eixample	Àmbit Pilot Pl. Glòries	Àmbit Pilot St Martí	Àmbit Pilot Sants- Montjuïc
SUPERFÍCIE	21 ha	57,2 ha	33,7 ha	16 ha	27 ha
POBLACIÓ	11.049 habitants	25.974 habitants	4.574 habitants	5.580 habitants	7.276 habitants
ACTIVITATS ECONÒMIQUES	333 activitats	985 activitats	139 activitats	188 activitats	344 activitats¹
VEHICLES CENSATS	4.374 turismes	10.255 turismes	1.644 turismes	1.798 turismes	2.815 turismes
ARBRES	695 arbres	1.322 arbres	682 arbres	459 arbres	685 arbres
DENSITAT D'HABITATGES	262 viv/ha	240 viv/ha	68 viv/ha	152 viv/ha	142 viv/ha
DENSITAT DE POBLACIÓ	524 hab/ha	453 hab/ha	136 hab/ha	348 hab/ha	269 hab/ha
ESPAI ESTADA PER HABITANT	3,5 m2/hab	8,1 m2/hab	21,7 m2/hab	5m2/hab	11,5 m2/hab

9. CONCLUSIONS

En primer lloc, el programa d'impuls de 5 Superilles Pilot a Barcelona és clau per a desenvolupar la visió d'Hàbitat Urbà, que revertirà positivament en la vida de les persones.

A mode de resum, els seus objectius fonamentals són:

1. Impulsar un procés d'implicació ciutadana a doble nivell, del barri i a escala de ciutat, que faci possible compartir la visió des de l'inici i fer-la permeable a les aportacions d'entitats i la ciutadania.
2. Treballar conjuntament amb les organitzacions i persones implicades per a definir les condicions espacials, temporals, intervencions i possibles activitats.
3. Fer que la ciutat funcioni de manera més mixta i compacta, eficient i diversa i més còmoda.
4. Treballar amb unitats territorials superiors a l'illa de cases però inferiors al barri, per implementar solucions que permetin reduir el consum energètic amb una massa crítica suficient, que no es podrien dur a terme només amb la iniciativa individual.
5. Promoure un ús intensiu de l'espai públic i els espais col·lectius.

El programa pretén desenvolupar una metodologia estàndard (a nivell intern municipal i concertadament amb els ciutadans i entitats cíviques), que serà replicable al conjunt de la ciutat.

La tria dels àmbits pilot s'ha fet tenint en compte situacions diverses i entorns urbans diferents per a poder assajar mesures complementàries.

Finalment, el desenvolupament total del programa de Superilles és de quatre anys i el seu pressupost total associat, provinent de les inversions de les diferents àrees de l'Ajuntament que hi treballaran de manera coordinada, serà d'aproximadament 10 milions d'euros.